

UDRUŽENJE/UDRUGA POSLODAVACA KOMUNALNE PRIVREDE U FBiH

Sarajevo, Tel/fax: ++387 33 217-419 e-mail: upkp@bih.net.ba; www.upkp.com.ba

Ul. Jadranska b.b. Ident.br. 4200074940009 Račun INTESA SANPAOLO banka: 1540011100646166

IZVJEŠTAJ O RADU UPKP FBiH I UPRAVNOG ODBORA IZMEĐU DVIJE SKUPŠTINE

Oktobar/listopad 2019. godina

Izveštaj o radu Udruženja/Udruga poslodavaca komunalne privrede u FBiH u 2018/2019. godini je izvještaj u periodu između dvije Skupštine, a sačinjen je na osnovu Programa rada i provedenih aktivnosti u protekloj godini, koje su uspješno realizovane, zahvaljujući dobroj koordinaciji Upravnog odbora, Stručnih timova i zaposlenih u Uredu UP, KP FBiH. Protekli period UPKP FBiH je radilo na kreiranju povoljnijeg poslovnog ambijenta naših članica i usmjerilo svoje aktivnosti za ostvarenje ciljeva:

- Stvaranje adekvatnog poslovnog ambijenta koji će omogućiti stabilno poslovanje naših članica;
- Pomoć i podršku članstvu kroz sve segmente rada;
- Zadržavanje postojećih i uključivanje novih članica, kroz kvalitetan i efikasan rad UPKP Federacije BiH.

Najznačajnije aktivnosti između dvije Skupštine:

SKUPŠTINA, UPRAVNI I NADZORNI ODBOR

- Održana XVII Skupština UPKP FBiH,
- Održano 10 sjednica Upravnog odbora,
- Održan „Drugi Simpozij Upravljanja komunalnim otpadom, upravljanja vodama i energetsom efikasnošću u Federaciji BiH“,
- Usvojeni Zaključci otpremljeni nadležnim institucijama u FBiH i postavljeni na web stranici UPKP FBiH,
- Održana sjednica Nadzornog odbora,
- Verificiran sastav Upravnog i Nadzornog odbora novim članovima.

ZAKLJUČCI SA SKUPŠTINE

- Skupština je jednoglasno usvojila Izvještaj o radu Udruženja/Udruga i Upravnog odbora,
- Skupština je usvojila Finansijski plan i Izvještaj Nadzornog odbora,
- Zapisnik i Zaključci dostavljeni su članicama UPKP FBiH,
- Nadležnim institucijama u FBiH upućeni Zaključci sa prvog i drugog Simpozija.

RAD ORGANA I STRUČNIH TIJELA

- Rad organa i stručnih tijela UPKP FBiH odvijao se u skladu sa Statutom i drugim općim aktima Udruženja/Udruga.
- U periodu između dvije Skupštine, Upravni odbor UPKP FBiH održao je 10 redovnih i sjednica sa preko 130 tačaka dnevnog reda i sjednica Nadzornog odbora. Na svim sjednicama je bio obezbijeđen kvorum, a na sjednicama su pored članova UO, učestvovali predstavnici JKP sa područja na kojem je sjednica organizovana i predstavnici lokalne vlasti, javni mediji i drugi gosti.
- U ovom periodu, pored održane XVII Skupštine, održano je više sastanaka stručnih timova, komisija i radnih grupa, održani sastanci Pododbora UPKP FBiH i predsjednika Pododbora, svih djelatnosti, nekoliko sastanaka Organizacionog i Stručnog odbora u svrhu priprema održavanja drugog Simpozija.
- Održan sastanak predstavnika Svjetske banke g. Nikola Doychinov i gđe Irem Silajdžić sa Predsjednikom UO UPKPFBIH g. Babić Selimom povodom izrade Studije predhodne izvodljivosti za odvojeno sakupljanje i sortiranje recikliranog otpada za Sarajevo, Mostar, Zenicu, Trebinje i B. Distrikt.
- Održan drugi sastanak sa predstavnicima Svjetske banke vezano za projekat „Tehnička pomoć za unaprijeđenje integrisanog upravljanja čvrstim otpadom BiH“ koji podržava SIDA. Tema sastanka je bio razgovor o mogućnostima vezanim za institucionalna i finansijska rješenja te troškovima sistema odvojenog prikupljanja otpada. Ovo je nastavak aktivnosti Svjetske banke povodom izrade Studije predhodne izvodljivosti za odvojeno sakupljanje i sortiranje recikliranog otpada za Sarajevo, Mostar, Zenicu, Trebinje i Brčko Distrikt. S obzirom da su predstavnici Svjetske banke izradili preliminarne troškove sistema odvojenog prikupljanja otpada u gradovima Sarajevo, Zenica i Mostar iste su prezentirali na ovom skupu te predložili dva modela buduće šeme upravljanja ambalažnim otpadom u FBiH, a to su model potpune i model zajedničke odgovornosti operatera sistema i općina.
- Pokrenuta Inicijativu za izmjene i dopune Pravilnika o tehničkim svojstvima građevinskih proizvoda koji se projektuju i ugrađuju u sistem odvodnje i pročišćavanja oborinskih i otpadnih voda.

- UPKP FBiH i SOG FBiH u sklopu projekta "Razvoj platforme za prikupljanja parametara pokazatelja stanja vodovodnih preduzeća/Benchmarking" održane dvije radionice za uposlenike komunalnih preduzeća FBiH, čime je završena prva faza ovog Projekta. Svi učesnici su registrovani na Dunavskoj platformi, 43 učesnika iz 18 općina i gradova i JKP su prošli program obuke. Naši kontrolori i supervizori su nas informisali da je odobrena i Faza II za ovaj projekat, koja će se realizovati u narednom periodu.
- Održan sastanak u Federalnom ministarstvu PVŠ za IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI GEF PROJEKTA „ZAŠTITA KVALITETA VODA“-TF 055265, sa prijedlogom zaključka za Vladu FBiH. Sektor voda FMPVŠ je organiziralo zajednički radni sastanak sa predstavnicima kantonalnih ministarstva nadležnih za vode i za okoliš, prostorno uređenje i građenje, predstavnicima UPKP FBiH i JKP, SOG FBiH, Fonda za zaštitu okoliša FBiH, Agencija za vode, Federalnog ministarstva okoliša i turizma i Federalne uprave za inspeksijske poslove.
- Održan sastanak sa predstavnicima Svjetske banke gosp. Nikola Doychinov i gđa. Irem Silajdžić i Predsjednikom UO UPKP FBiH g. Babić Selimom povodom izrade Studije predhodne izvodljivosti za odvojeno sakupljanje i sortiranje recikliranog otpada za Sarajevo, Mostar, Zenicu, Trebinje i Br. Distrikt.
Tema sastanka je bio razgovor o mogućnostima vezanim za institucionalna i finansijska rješenja te troškovima sistema odvojenog prikupljanja otpada.
Na sastanku je bilo govora i o budućoj šemi upravljanja ambalažnim otpadom u FBiH.
Predstavници Svjetske banke su pojasnili moguća dva modela potpune i zajedničke odgovornosti operatera sistema i općina u upravljanju ambalažnim otpadom.
Potpuna odgovornost operatera sistema pretpostavlja odgovornost operatera sistema za postavljanje, odnosno finansiranje cjelokupne infrastrukture za odvojeno prikupljanje otpada u saradnji sa općinama i davanje poslova prikupljanja, transporta i sortiranja putem tendera.
Dok, zajednička odgovornost operatera sistema i općina pretpostavlja odgovornost općina za uspostavljanje infrastrukture za odvojeno prikupljanje otpada gdje bi općinska preduzeća vršila usluge prikupljanja, transporta i sortiranja otpada, a operateri sistema vršili nadoknadu operativnih troškova po toni otpada. Navedena studija će dati rezultate, odnosno preporuke koji od ova dva sistema je prihvatljiviji, odnosno efikasniji.
UPKP FBiH u ovom slučaju treba da zauzme jasan stav koji od ova dva modela je u većem interesu komunalnih preduzeća i da aktivno učestvuje u samom procesu donošenja novih odluka FMOIT –a vezano za upravljanje ambalažnim otpadom.
- Održan sastanak u Svjetskoj banci vezano za projekat „Tehnička pomoć za unaprijeđenje integrisanog upravljanja čvrstim otpadom u BiH“ koji podržava SIDA (Švedska agencija za međunarodni razvoj)
Sastanku su pored domaćina iz Svjetske banke g. Nikole Doychinova i Dr.sc. Irem Silajdžić te gđe Kremene Ionkove (koja je prisustvovala sastanku putem video linka) prisustvovali i predstavnici Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Operatera za upravljanje ambalažnim otpadom: Ekopak iz Sarajeva i Eko-život iz Tuzle, predstavnici Saveza općina i gradova, predstavnici UPKP FBiH, Kantona Sarajevo, te firmi uključenih u projekat odvojenog prikupljanja otpada iz KJKP „RAD“ d.o.o. Sarajevo, ALBA d.o.o. Zenica i Javno komunalno preduzeće iz Mostara.
S obzirom da su predstavnici Svjetske banke izradili preliminarne troškove sistema odvojenog prikupljanja otpada u gradovima Sarajevo, Zenica i Mostar iste su prezentirali na ovom skupu te predložili dva modela buduće šeme upravljanja ambalažnim otpadom u FBiH, a to su model potpune i model zajedničke odgovornosti operatera sistema i općina u upravljanju ambalažnim otpadom. Također, predložili su da se formira Koordinaciono tijelo između svih zainteresiranih strana (FMOIT, operatera sistema, UPKP FBiH i Saveza općina i Gradova) kako bi se usvojio zajednički dogovor oko budućeg modela upravljanja ambalažnim otpadom i električnim i elektronskim otpadom.
U slučaju zajedničke odgovornosti potrebno je da se učesnici dogovore oko načina finansiranja sistema i obračuna poticaja za reciklažni otpad na nivou Federacije BiH te oko jedinstvenog ugovora između tripartitnih strana: općina, operatera sistema i komunalnih preduzeća.
Na žalost, predstavnici FMOIT su istakli da rade na novom Pravilniku o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom i Pravilniku o električnoj i elektronskoj opremi u saradnji sa operaterima sistema ne izjašnjavajući se o mogućnostima formiranja Koordinacionog tijela za koje bi oni bili zaduženi. Operateri sistema uglavnom se nisu detaljno izjašnjavali o odgovarajućem modelu, dok su predstavnici UPKP FBiH i prisutnih komunalnih preduzeća kao i predstavnica Kantona Sarajevo izričito zahtijevali učešće u donošenju nove zakonske regulative kojom bi isti bili

obuhvaćeni i definisani na jedan od predloženih načina. Gđa. Kremena Ionkova je na kraju sastanka još jednom tražila da se formira Koordinaciono tijelo i da se do sljedećeg sastanka do septembra definišu dogovori između zainteresiranih strana te da se potpiše Memorandum o razumijevanju na bazi kojeg će se vršiti dalje aktivnosti. UPKP FBiH će na osnovu zaključaka ovog sastanka tražiti sastanak u FMOIT sa osobama odgovornim za izradu novih Pravilnika za ambalažu i ambalažni otpad kao i za električnu i elektronsku opremu kako bi se zalagao za interese komunalnih preduzeća u ovom segmentu, naročito što postoji podrška Svjetske banke.

- Pokrenute aktivnosti po pitanju naplate PDV-a na PVN i održani sastanci vodovodnih JKP u BiH. Povod za ovu aktivnost bio je inspekcijski nadzor Uprave za indirektno oporezivanje BiH u Vodovodnim preduzećima BiH, sa najavom retroaktivnog obračuna PDV-a na posebne vodne naknade (PVN), s obzirom na različito tumačenje entitetskih Zakona o vodama, zbog čega je UIO BiH imala dilemu da li je opravdano da se na PVN obračunava PDV. U Banjaluci je održan sastanak predstavnika UIO BiH sa predstavnicima Vodovodnih JKP iz Sarajeva, Istočnog Sarajeva, Bihaća, Zenice, Banja Luke i Širokog Brijega, koji su članovi „Udruženja/Udruge poslodavaca komunalne privrede u F BiH“ i Udruženja „Vodovodi Republike Srpske“. Na sastanku je zaključeno da Udruženja zatraže tumačenje odredbi Zakona o vodama od nadležnih entitetskih ministarstava, kako bi UIO dobila zvaničan stav da vodovodna preduzeća nisu obveznici plaćanja PDV-a na vodne naknade, nego samo prikupljaju ove naknade u ime i za račun drugih pravnih lica i organa shodno entitetskim zakonima o vodama. Korisnici tih sredstava u FBiH su „Agencija za vodno područje rijeke Save“- Sarajevo, „Agencija za vodno područje Jadranskog mora“ - Mostar, Budžeti 10 kantona u FBiH i Fond za zaštitu okoliša FBiH.
Dobijena Mišljenja nadležnih institucija FBiH i RS, u kojima je navedeno da Vodovodna JKP nisu dužna plaćati PDV na PVN, što je također zvanično navedeno u dobijenom tumačenju UIO iz 2005. godine. Sva dokumentacija je blagovremeno dostavljena UIO.
- Aktivno učešće u Projektu UNDP-a i imenovani članovi ispred UPKP FBiH u Radnu grupu FBiH za pripremu nacrtu Uredbe o metodologiji utvrđivanja najniže osnovne cijene vodnih usluga u FBiH.
Radna grupa je održala više sastanaka na kojima su razmatrani komentari, primjedbe i prijedlozi za konačni tekst Uredbe. Potrebno je prikupiti podatke o složenosti infrastrukturnih sistema vodosnabdijevanja, odvodnje i prečišćavanje otpadnih voda u vodovodnim JKP FBiH.
UNDP je preuzeo ulogu izrade teksta, uz učešće svih zainteresovanih subjekata u ovoj oblasti Federalno ministarstvo PVŠ. Nacrt Uredbe je dostavilo svim nadležnim institucijama u FBiH na razmatranje i usaglašavanje.
- UPKP FBiH potpisalo Sporazum sa GIZ-om za projekat „Regionalna mreža za razvoj kapaciteta za usluge vodosnabdijevanja i otpadnih voda na Zapadnom Balkanu“ (RCDN).
Ispred UPKP FBiH imenovana je kontakt osoba/fokalna tačka, koja zajedno sa mentorom koordinira sa vodovodnim JKP. Projekat RCDN je usmjeren na povećanje efektivnosti i efikasnosti javnih komunalnih poduzeća iz oblasti vodosnabdijevanja na Zapadnom Balkanu, dajući doprinos boljem pružanju usluga sa ciljem povećanja broja stanovništva koje ima pristup uslugama pitke vode i kanalizacije, te da bi se zadovoljila pravna stečevina EU (Acquis Communautaire) za okoliš.
Projekat zajednički finansiraju Švicarski državni sekretarijat za ekonomske poslove (SECO) i Savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj Njemačke (BMZ), a realizira se kroz GIZ Projekat „Otvoreni regionalni fond za jugoistočnu Evropu - modernizacija općinskih usluga“ (ORF MMS).
Tim za implementaciju Projekta sastoji se od tri regionalne mreže i to: Međunarodno udruženje poduzeća za vodosnabdijevanje u slivu rijeke Dunav (IAWD), Udruženje za oblasti voda i zaštite okoliša „Aquasan mreža u BiH“ i Mreža asocijacije lokalnih vlasti u Jugoistočnoj Evropi (NALAS).
Očekivanja i nastojanja nosioca projekta RCDN-a u BiH su da će UPKP FBiH i članice Vodovoda JKP biti pouzdani partneri u ovom projektu.
- **Svjetska Banka** sačinila „**PREGLED NOVOG PROGRAMA MODERNIZACIJE SEKTORA VODNIH USLUGA**“ (koji će biti podržan od strane Svjetske banke), koji je dostavljen članicama-vodovodnim JKP.
Donesen je važan **DOKUMENT O POLITIKAMA ODNOSNO DEFINIRANJE VIZIJE I POLITIKE VODNIH USLUGA U BIH**, koja će obuhvatiti međunarodno prihvatljive principe i standarde kao i socio-ekonomski kontekst u BiH, izmjene i dopune postojećih zakona ili usvajanje novog zakona o vodnim uslugama i pratećih podzakonskih akata, uspostavljanje

okvira za financiranje sektora, sistematski pristup jačanju kapaciteta u sektoru kao i veće uključivanje građana u procese planiranja i donošenje odluka. U svrhu pravilnog određivanja cijena vodnih usluga posebno je istaknuta potreba uspostavljanja regulatornog tijela i uvođenja tarifne metodologije za izračun cijene usluge.

Potrebno je naglasiti da je ovaj dokument je sačinio Tim Aquasan mreže BiH, u kojem je učestvovalo UPKP i sve interesne strane u sektoru vodnih usluga u BiH. U narednom periodu se očekuje njihov puni angažman i koordinacija na procesu reforme sektora vodnih usluga u BiH kao i implementacija propisa i izvršavanje zadataka vezanih za vodne usluge u redovnom vršenju svojih nadležnosti.

- Uspješno održan „Drugi Simpozij upravljanja komunalnim otpadom, upravljanje vodama i energetsom efikasnošću u FBiH” na kojem je bilo prisutno više od 110 učesnika i gostiju. Pored velikog broja predstavnika JKP iz svih deset kantona FBiH, Simpoziju su se odazvali predstavnici Svjetske banke, Saveza općina i gradova FBiH, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalnog fonda za zaštitu okoliša, predstavnici komunalnih preduzeća i udruženja iz Srbije i Hrvatske, veći broj Resornih kantonalnih ministarstava (7), veliki broj predstavnika općina i gradova (18) profesori i studenti mašinskog i građevinskog fakulteta, nevladine organizacije itd. Simpozij je bio praćen na nekoliko TV i radio stanica i na nekoliko portala.

Simpozij je bio podijeljen u 4 radne cjeline:

- **UPRAVLJANJE VODAMA:**
- KJKP „ViK” SARAJEVO – Upravljanje pritiskom / prednosti regulacije pritiska u DMA
- JKP „VIK” TUZLA –Projekat dugoročnog vodosnabdijevanja i odvodnje otpadnih voda Tuzla
- JKP „VIK” V.KLADUŠA–Primjer dobre prakse upravljanja neprihodovanom vodom
- JKP „VISOKO” VISOKO – Projekat dogradnje i rekonstrukcije vodovodnog sistema općine Visoko
- **UPRAVLJANJE KOMUNALNIM OTPADOM:**
- ALBA ZENICA – Uvođenje sistema upravljanja za tokove posebnih kategorija otpada u dva kantona u BiH
- KJKP „RAD” SARAJEVO- Jačanje javne svijesti o zaštiti okoliša „Otpad nije smeće
- TEHNIX HRVATSKA- Uloga proizvodnje energije iz otpada u kružnom gospodarstvu
- **UPRAVLJANJE ENERGETSKOM EFIKASNOŠĆU:**
- KJKP „SARAJEVOGAS” SARAJEVO – Snabdijevanje gasom Kantona Sarajevo Prošlost-Sadašnjost-Budućnost
- JP „GRIJANJE” ZENICA – Jugozapadna magistrala-Magistralni vrelovod na trasi GGM-A
- KJKP „TOPLANE” SARAJEVO – Sistem daljinskog grijanja, projekat za povećanje energijske efikasnosti i zaštitu okoliša
- KJKP „ViK” SARAJEVO – Energetska efikasnost na postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda Grada Sarajeva
- **UPRAVLJANJE GROBLJIMA:**
- JKP „KOMEMORATIVNI CENTAR” Tuzla-Projekat gradskog groblja „Drežnik” koji je izradio UO Zavoda za urbanizam Tuzle
- KJKP „POKOP” SARAJEVO – Kompleks krematorija i memorijalnog centra na groblju „Vlakovo”.

USVOJENI ZAKLJUČCI PO RADNIM CJELINAMA:

UPRAVLJANJE VODAMA

1. Rad na NRW projektu upravljanje neprihodovanom vodom,
2. Veća podrška osnivača u realizaciji projekata koji obezbjeđuju kontinuirano vodosnabdijevanje i odvodnju, kako u finansijskom tako i u poboljšanju zakonodavnog okvira koji će osigurati održiv rad i razvoj vodovodnih JKP,
3. Formiranje regulatorne agencije na nivou Federacije BiH za utvrđivanje cijena komunalnih usluga,
4. Zajednička aktivnost vodovodnih JKP i njihovih osnivača na rješavanju novonastalog problema dvostrukog oporezivanja, obračun PDV-a na PVN, koju vodovodna JKP prikupljaju u ime i za račun institucije, a u njihovo poslovanju vode kao trošak, odnosno predstavlja prolaznu stavku,
5. Omogućavanje komunalnim preduzećima da osiguraju potrebne kadrove naročito zanatske i tehničke struke određeno radno vrijeme,
6. Nastavak aktivnosti u razmjeni iskustava primjene pozitivne prakse.

UPRAVLJANJE KOMUNALNIM OTPADOM

1. Komunalna preduzeća samostalno preduzimaju velike korake realizirajući značajne projekte ka novim savremenim tokovima u upravljanju otpadom, naročito kada su u pitanju upravljanje posebnim kategorijama otpada, reciklaža otpada te proizvodnja goriva iz otpada tzv. SRF-a, i RDF-a. Evidentno je da su na te korake i prisiljeni usljed sve većeg nedostatka prostora za odlaganje otpada na cijeloj teritoriji FBiH, a prostora za otvaranje novih deponija nema. Nažalost, nadležna ministarstva ne prate ovaj razvoj te ne daju podršku projektima. Neophodno je da FMOIT donese niz zakonskih mjera kako bi se obavezali proizvođači otpada na davanje određenih poticaja za izdvajanje i reciklažu posebnih kategorija otpada, te da uredi tržište proizvodnje goriva iz otpada kako bi se domaća JKP osposobila za proizvodnju SRF-a i RDF-a, a ne da se ove vrste otpada uvoze iz susjednih zemalja,
2. Kod izrade i donošenja Federalne strategije upravljanja otpadom za naredni period 2019-2029, aktivno uključiti UPKP FBiH i komunalna preduzeća, te izraditi strategiju u skladu sa realnim ciljevima i investicijama koje su u skladu sa mogućnostima,
3. Potrebno je da se primjene preporuke Svjetske banke iz Izvještaja „Pregled sektora upravljanja čvrstim otpadom i Preporuke o reformi sektora i ulaganjima u sektor“ iz 2017.godine i to:
 - Da nadležna ministarstva ozbiljno razmotre mogućnosti oslobađanja domaćinstava od plaćanja PDV-a na usluge prikupljanja, odvoza i deponovanja komunalnog otpada, a u skladu sa praksama zemalja EU, što će doprinijeti oporavku komunalnih preduzeća, a u isto vrijeme neće uticati na standard građana.
 - Donošenje Zakona o komunalnoj privredi na nivou FBiH koji bi regulisao ovu oblast na entiteskom nivou kako bi se ujedinio pristup, princip i metode pružanja komunalnih usluga na nižim nivoima,
 - Uvođenje edukacije, odnosno podizanja javne svijesti o postupanju sa otpadom gdje bi sve općine (odnosno osnivači komunalnih preduzeća) preuzele aktivnu ulogu u podizanju javne svijesti gdje je procijenjeno da se treba izdvajati po 3 KM po stanovniku na godišnjem nivou za ove potrebe,
 - Da se svi nivoi vlasti, a naročito FMOIT osposobe službama za upravljanje otpadom kako bi se bolje i efikasnije planiralo i upravljalo otpadom na području cijelog entiteta,
 - Te niz datih preporuka u cilju boljeg i efikasnijeg funkcionisanja sistema upravljanja otpadom.

UPRAVLJANJE ENERGETSKOM EFIKASNOŠĆU

1. Vodilja „Za čisto nebo iznad Sarajeva“,
2. Širenje gasne mreže na preostale dijelove Kantona Sarajevo (100 % dostupnost prirodnog gasa svim građanima),
3. Stimulisanje provođenja mjera energijske efikasnosti objekata,
4. Ograničenje koncentracija iz individualnih ložišta i obavezan monitoring,
5. Pojačan inspekcijski nadzor kvaliteta goriva, spaljivanja otpada i sl.
6. Izgradnja brze CNG punionice za vozila na prirodni gas,
7. Medijska afirmacija korištenja prirodnog gasa,
8. Dugoročna stabilizacija prihvatljivih cijena gasa Tarifna politika koja stimuliše upotrebu prirodnog gasa,
9. Dugoročno obezbijediti sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom.

OPŠTI ZAKLJUČCI SIMPOZIJA

1. Organizacija i tok održavanja Simpozija su obavljani uspješno, čime su u potpunosti realizovane odluke Upravnog odbora i Skupštine UPKP FBiH. Ostvaren je osnovni cilj boljeg upoznavanja javnosti sa dostignućima u komunalnoj privredi FBiH. Iz projekata prezentiranih na Simpoziju, javnost se mogla uvjeriti da komunalna preduzeća prate moderne tehnologije i trendove koje primjenjuju u svojoj praksi. Međutim pozitivni primjeri i pozitivan odnos i naponi koje ova preduzeća ulažu da unaprijede rad i upravljanje preduzećima, javnosti su malo ili nikako poznati.
2. Uspješna realizacija ovih i drugih projekata u komunalnoj privredi je uslovljena mogućnostima i raspoloživim sredstvima u Budžetima, a ovakvi i slični skupovi ukazuju na potrebu češćih kontakata, razmjene iskustava i razvijanje partnerskog odnosa sa nadležnim institucijama, kada su u pitanju realizacija projekata kao i donošenje zakonskih rješenja za komunalnu privredu u Federaciji BiH.
3. Kod realizacije ovih projekata, posebno je ukazano na probleme obezbjeđenja neophodnih saglasnosti i dozvola, čije izdavanje je povezano sa glomaznim, složenim procedurama i nedopustivo dugim terminima, te je potrebno pojednostavljenje i ubrzanje administrativnih procedura, kao i smanjenje troškova poslovanja.
4. Svjetska banka najavljuje projekte modernizacije vodnih usluga u BiH, strategiju zbrinjavanja komunalnog otpada i druge projekte. Neophodno je i od izuzetne važnosti da se UPKP FBiH i JKP aktivno uključe u ove aktivnosti i sarađuju sa Federalnim ministarstvom PVŠ i Federalnim ministarstvom okoliša i turizma, dostavljaju tražene podatke, kako bi se sačinile liste prioriteta i aplicirali za sredstva Svjetske banke. Svjetska banka će organizovati Konferencije na kojima će prezentirati projekte i na koje treba u što većem broju da se odazovu JKP i UPKP FBiH.
5. Od prisutnih na Simpoziju, medija, članica i pojedinaca, dobili smo priznanje za organizaciju i prijedloge i ohrabrenja da sa ovim aktivnostima nastavimo i u budućnosti, radi bolje i sveopšte komunikacije i razmjene podataka i iskustava među JKP, kao i sa srodnim udruženjima iz okruženja.

➤ PONOVO POKRENUTE AKTIVNOSTI PO PITANJU NAPLATE PDV-A NA PVN

Po dobijenom odgovoru UIO, u kojem su nas obavijestili da su JKP dužna da plaćaju PDV- na PVN, bez obzira na sva dobijena dosadašnja tumačenja od nadležnih institucija i aktivnosti svih Vodovodnih JKP. UPKP FBiH zatražilo sastanak sa nadležnim institucijama u FBiH, koji je održan 11.04.2019. u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva – FMPVŠ, na temu promjene stava i pristupa Uprave za indirektno oporezivanje BiH-UIO BiH obračunu i naplati PDV po osnovu člana 20. Zakona o PDV-u BiH javnim komunalnim preduzećima-JKP na sredstva posebnih vodnih naknada-PVN prikupljena po osnovu zakona o vodama u oba entiteta u BiH. Na sastanku su bili prisutni predstavnici UPKP i ViK-ova iz Sarajeva i Zenice. Na sastanku od strane predstavnika KJKP „VIK“ Sarajevo predloženo da je tokom inspeksijskog pregleda UIO BiH tom preduzeću u julu 2018.godine (kada je obavljena ista inspekcija i u JKP-ima u Bijeljini, Banja Luci i dr.) ispoljena promjena dosadašnjeg postupanja UIOBiHpo pitanju obračuna i naplate PDV-a shodno odredbi člana 20. Zakona o PDV-u BiH JKP-ima na sredstva PVN-a kao javnog prihoda koja ova preduzeća prikupljaju po osnovu zakona o vodama u oba entiteta u BiH, na način da UIO BiH sada JKP-e obavezuje da taj porez obračunaju i plate sa zateznom kamatom obračunatom retroaktivno od zadnjeg inspeksijskog pregleda UIO BiH, iako UIO BiH u dosadašnjim inspekcijama ova preduzeća nije smatrala obveznicima plaćanja PDV-a na ova sredstva. Osnova za takvo dosadašnje postupanje UIOBiH koga su primjenjivali i JKP-i pojašnjeno u njihovom aktu broj: 04/17-9738-2/05 od 09.12. 2005. godine izdatom poslije stupanja na snagu Zakona o PDV-u BiH, kojim je dato zvanično tumačenje UIO BiH da po tom zakonu ovi subjekti nisu obveznici plaćanja PDV-a jer ta sredstva prikupljaju u ime i za račun drugih korisnika javnih prihoda, ne knjiže ih kao svoj prihod nego kao trošaci ista predstavljaju prolaznu stavku JKP-a (do uplate na prelazne račune javnih prihoda gdje se vrši njihova raspodjela u skladu sa odredbama zakona o vodama).

Na sastanku su usaglašeni slijedeći **zaključci**:

- FMPViŠ će, na osnovu sažetka koji će dostaviti KJKP „VIK“ Sarajevo, pripremiti za Vladu FBiH Informaciju o predmetnoj problematiki i njenim posljedicama, sa prijedlogom zaključaka u kojoj će, pored ostalog, ukazati na dva različita tumačenja UIO BiH Zakona o PDV-u BiH, a čijim zaključcima će se zadužiti Vlada FBiH da zatraži

tumačenje sporne odredbe Zakona o PDV-u BiH, u smislu da JKP-i nemaju obavezu plaćanja PDV-a na prikupljena sredstva PVN-a koja su javni prihod i čiji su korisnici agencije za vodna područja, budžeti kantona i Federalni fond za zaštitu okoliša, od resornog organa na nivou BiH koje će obavezati i UIO BiH na postupanje,

- U slučaju negativnog ishoda tumačenja sporne odredbe člana 20. Zakona o PDV-u BiH iz tačke 1. ovih zaključaka, putem Vlade FBiH zatražiti od Vijeća ministara BiH:
- a) da pristupi izmjenama Zakona o PDV-u BiH u navedenoj odredbi i precizno propiše izuzeće JKP-a od plaćanja PDV-a po osnovu PVN-a kao javnog prihoda, kako je to u zakonima susjednih zemalja Republike Hrvatske, odnosno Republike Srbije i drugih,
- b) da do stupanja na snagu izmjena Zakona o PDV-u BiH donese Instrukciju o primjeni navedene odredbe, čija će primjena stupiti u primjenu od dana donošenja, a ne da se primjenjuje retroaktivno.
- Prema zahtjevu UPKP FBiH, što prije, pristupiti organizovanju zajedničkog sastanka organa vezanih za predmetnu problematiku iz FBiH i RS-a, uključujući i nadležne organe na nivou BiH, a putem istog zatražiti izjašnjenje Upravnog odbora UIO BiH o predmetnom pitanju, usaglasiti dostavu odgovora kojim će se nenadležnim proglasiti akt UIO BiH kojim su osporena tumačenja zakona o vodama resornih organa za vodoprivredu, usaglasiti druge korake koje je potrebno preduzeti po ovom pitanju sinhronizirano. Iz diskusije su proistekle slijedeće **preporuke**, koje nisu usvojene kao zaključci, a koje se tiču predmetne teme:
- JKP-i koji su dobili rješenja UIO BiH u vezi plaćanja PDV-a na prikupljena sredstva PVN-a, trebaju u zakonskim rokovima izjaviti žalbe ili podnijeti tužbe i ista osporiti, bez obzira na ove aktivnosti kojima se pokušava riješiti ovaj problem.
- Kroz izmjene i dopune Zakona o vodama koje su u parlamentarnoj proceduri, precizno definirati da JKP-i samo vrše prikupljanje sredstava PVN-a od korisnika priključenih na njihove sisteme, i da nisu njihovi korisnici, te dati mogućnost da AVP-i i drugi korisnici sredstava mogu JKP-ima platiti naknadu za prikupljanje istih u određenom procentu;
- Pošto prijedlozi predstavnika Resornog ministarstva Kantona Sarajevo, da se pitanje spornog PDV-a riješi kroz izmjene postojećeg Pravilnika o vodnim naknadama, kao i prijedlozi za promjenu raspodjele sredstava vodnih naknada i oslobađanje JKP-a od plaćanja PVN-a kroz izmjene Zakona o vodama nisu dovoljno pojašnjene na sastanku, predložena je dostava istih u pisanoj formi.
- Nakon više sastanaka i aktivnosti UPKP FBiH, dobili smo Akt od Federalnog ministarstva PVŠ da je Ministarstvo informisalo Vladu FBiH, gdje su tražili da se zauzme jasan stav po ovom pitanju
- Vlada FBiH je usvojila Zaključak i zadužila Federalno ministarstvo finansija i Poreznu upravu FBiH da osiguraju da u sklopu tekuće izmjene Zakona o PDV-u, preciziranje člana 20. Zakona o PDV-u u smislu izuzeća JKP-a od plaćanja PDV-a od prikupljenih sredstava PVN-a.

Posljedice nedonošenja Strategije za zaštitu okoliša, stanje i komentari:

Strategija o zaštiti okoliša 2008-2018. je istekla, nova nije usvojena za koju su bila izdvojena sredstva i određen rok, međutim do danas nije izrađen ni nacrt.

Po pitanju zbrinjavanja otpada u FBiH, članice Udrženja se susreću sa velikim brojem problema. Kako BiH postepeno postaje moderno potrošačko društvo, količine otpada po glavi stanovnika se povećavaju i za razliku od vremena prije nekoliko decenija, zbrinjavanje otpada postaje veoma složen i zahtjevan posao. Deponije na koje se godinama odlagao otpad postaju nedovoljne za sve veće količine otpada, a naravno i savremeni način zbrinjavanja otpada zahtjeva drugačiji i savremeniji pristup istom. Nisu se promijenile samo količine već i vrste otpada koji treba zbrinuti, a u međuvremenu u EU uspostavljena je veoma stroga i zahtjevena legislativa po pitanju upravljanja otpadom koja će se u procesu pridruživanja BiH Europskoj Uniji tražiti da se uspostavi, kao i da se ispune mnogobrojni ciljevi u upravljanju otpadom.

Trenutno, komunalna preduzeća se bave zbrinjavanjem komunalnog otpada, a najveći problemi su:

Nedostatak deponijskog prostora ili visoki troškovi odlaganja otpada na regionalnim sanitarnim deponijama što mnoga općinska komunalna preduzeća ne mogu finansirati te su i dalje u funkciji općinske deponije koje su trebale biti zatvorene jer iste nisu sanitarne;

Opterećenost deponija mnogim vrstama otpada koje se usljed nedostatka adekvatnih kapaciteta za zbrinjavanje tih vrsta otpada odlažu na sanitarnim deponijama kao npr.: animalni otpad, građevinski otpad, velike količine ambalažnog otpada itd.

Neekonomska cijena usluge koja pokriva uglavnom samo operativne troškove, a ne i amortizaciju opreme čime se urušava stanje komunalne privrede, a i onemogućava se dalji razvoj. Osnivači komunalnih preduzeća najčešće iz

neznanja ne žele uspostaviti ekonomsku cijenu usluge koja je mnogo niža nego u drugim zemljama u kojima je razvijen sistem upravljanja otpadom;

Nemogućnost razvoja sistema odvojenog prikupljanja otpada iz komunalnog otpada usljed nedostatka finansijskih sredstava kao direktna posljedica loše uspostave sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada prvenstveno ambalažnog otpada kojeg u komunalnom otpadu ima do 30%;

Nemogućnost naplate potraživanja u punom iznosu od 100%, a u isto vrijeme firme plaćaju PDV na sve ispostavljene fakture iako se čak do 30% nikade neće naplatiti;

Neuspostavljanje zakonske regulative za posebne kategorije otpada kao što su: građevinski otpad, animalni otpad, gume, itd. što dovodi do miješanja ovih vrsta otpada sa komunalnim otpadom i stvara velike probleme prilikom zbrinjavanja otpada;

Nedovoljan angažman svih nivoa vlasti na podizanju javne svijesti vezano za pravilno odlaganje otpada, kao i za reciklažu otpada. Naime, strategija je definisala aktivnosti u realizaciji projekata podizanja javne svijesti, ali isti nisu realizovani.

UPKP FBiH se u proteklom periodu često obraćalo nadležnim institucijama i ukazivalo na probleme. Jedan od gorućih problema je i neusvajanje Zakona o komunalnoj privredi na entitetskom nivou. Naime, UPKP FBiH je čak i izradilo prijedlog ovog Zakona koje je uputilo FMOIT, ali nikada nije naišlo na razumijevanje. Prilikom donošenja Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu u FBiH, UPKP FBiH je poslao sve primjedbe i prijedloge i upozorilo FMOIT da donošenje Pravilnika koji je bilo u prijedlogu neće uspostaviti održiv sistem upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom, ali i pored toga niti jedna naša primjedba ni prijedlog nikada nije usvojena. Kasnije se pokazalo da je sistem u potpunosti nefunkcionalan i od njegovog donošenja 2012.god. nije donio nikakvo unaprijeđenje u FBiH, što je potvrdila i Svjetska banka u BiH u svojoj Studiji „Analiza sistema produžene odgovornosti proizvođača u BiH za ambalažu, ambalažni otpad i EE otpad“ izrađenoj 2017.godini.

UPKP FBiH je u proteklom periodu organizovala i dva simpozija komunalne privrede na koja su pozivali nadležne institucije kako bi ih upoznali sa problemima komunalne privrede, ali se većina nije odazvala.

Zakonska regulativa je samo djelimično donešena i djelimično je u skladu sa EU legislativom. Nedostaju brojni zakoni i pravilnici kako na federalnom tako i na nižim nivoima. Naime, nedostaje strateški dokument Strategija zaštite okoliša od koje ovisi donošenje svih ostalih zakona i pravilnika. Ista je istekla 2018.god. i još uvijek nije izrađena ni u Nacrtu. Pored toga nedostaju zakoni o posebnim kategorijama otpada, a na nižim nivoima nedostaju mnogobrojni pravilnici kao i stroža kaznena politika nepostupanja fizičkih i pravnih lica prema otpadu koji proizvode. Također, ne postoji legislativa za mehanizme tzv. "mrkve i štapa" po kojima bi se preduzeća nagrađivala/kažnjavala za postizanje/nepostizanje određenih ciljeva u upravljanju otpadom. UPKP FBiH je predlagao takva rješenja, npr. da se za svaku tonu izdvojenog ambalažnog otpada iz komunalnog otpada daje određeni poticaj ili da se na deponije ograniči količina odlaganja otpada koja u slučaju da se prekorači poskupljuje svaku tonu odloženog otpada. Takvih mehanizama bi doprinijeli postizanju ciljeva definisanih strategijom, ali istih u BiH legislativi nema.

Strategija o zaštiti okoliša 2008-2018 imala je velikih nedostataka, počevši od toga da je preambiciozna i da za sve predviđene aktivnosti nije imala realnu finansijsku podršku što je rezultiralo veoma malim procentom ispunjenosti samog akcionog plana. Međutim, imala je smjernice kojima su se preduzeća, a i niže institucije mogle voditi i kojima se i danas vode.

Neusvajanje nove strategije je veoma pogubno i utiče na zaustavljanje razvoja i nepoznavanja strateških smjernica u kojima treba da ide razvoj u upravljanju otpadom.

Komunalna preduzeća se već duže vrijeme suočavaju sa nedostatkom deponijskog prostora, te se suočavaju sa odlukama kako i na koji način smanjivati količine otpada za odlaganje.

U tom smislu je neophodno da se donesu strateške smjernice koje će u konačnici donijeti i olakšice u izgradnji novih kapaciteta za zbrinjavanje otpada što će podstaći i razvoj privrede.

Kod donošenja nove strategije neophodno je planirati realne ciljeve i sagledati sve troškove sistema kako bi se obezbijedila realna finansijska podrška i ispunili ciljevi strategije.

Neusvajanje strategije će sigurno uticati na usporavanje razvoja što će stvoriti i nesagledive posljedice u zaostatku ove grane industrije u odnosu na region jer će se onemogućiti otvaranje novih fabrika za zbrinjavanje posebnih kategorija otpada što bi dovelo i do povećanja zapošljavanja stanovništva kao i do smanjenog negativnog uticaja otpada na okoliš.

Također, usporiće se i stvaranje preduslova za pristup Europskoj Uniji kako u donošenju legislative tako i u ostvarivanju ciljeva u upravljanju otpadom koji su već sada u EU veoma visoki.

Međutim, nažalost ima i onih kompanija kojima će odgovarati neusvajanje strategije, a to su one kompanije koje do sada u BiH nisu adekvatno plaćale zbrinjavanje otpada koji proizvode. To se posebno odnosi na one kompanije koje

proizvode posebne kategorije otpada koje u EU plaćaju velike iznose za njegovo zbrinjavanje, a to su kompanije koje proizvode ambalažni otpad, građevinski otpad, animalni otpad itd. Trenutno se sav taj otpad zbrinjava na našim deponijama po niskim cijenama, odnosno cijenama kao i za komunalni otpad, dok se u EU moraju zbrinjavati u posebnim postrojenjima što izuzetno košta, ali smanjuje zagađenje okoliša.

Ovo pitanje je potrebno postaviti nadležnoj instituciji, Federalnom ministarstvu okoliša i turizma.

Neusvajanje Strategije negativno će se odraziti i na život i na zdravlje građana, a i veoma usporiti približavanje BiH EU. Naime, već smo ranije pojasnili da će se usporiti razvoj privrede, kao i poticaj za nastanak novih preduzeća u upravljanju otpadom što će direktno uticati na umanjenje standarda građana. U isto vrijeme neće se moći uspostaviti adekvatno zbrinjavanje svih vrsta otpada čime će se nastaviti i povećati negativan uticaj otpada na okoliš i na zdravlje stanovništva. Strategija o zaštiti okoliša 2008 – 2018 imala je velikih nedostataka, počevši od toga da je preambiciozna i da za sve predviđene aktivnosti nije imala realnu finansijsku podršku što je rezultiralo veoma malim procentom ispunjenosti samog akcionog plana. Međutim, imala je smjernice kojima su se preduzeća, a i niže institucije mogle voditi i kojima se i danas vode. Danas su već te smjernice prevaziđene, mnogi projekti koji su se trebali realizovati nisu se još uvijek realizovali tako da će se sigurno ponovo naći u novoj strategiji.

Federalna strategija upravljanja otpadom 2008-2018 je sveobuhvatna i postavlja ciljeve koji su, u općem smislu, usklađeni sa EU direktivama. Međutim, implementacija je pokazala da se ovi ciljevi ne postižu i da ih treba ponovo razmotriti u narednom planskom periodu, uzimajući u obzir teškoće u implementaciji i stanje sektora u smislu finansijskih i tehničkih kapaciteta.

Dokumenti o politici upravljanja otpadom i odgovarajuće zakonodavstvo usvojeno na entitetskom nivou ne sadrže jasne ciljeve koje operateri sistema upravljanja ambalažnim otpadom trebaju postići u pogledu odvojenog prikupljanja i recikliranja.

Ciljevi za organizovanje usluga odvojenog prikupljanja definisani Federalnom strategijom nisu realistični i ne odgovaraju ciljevima za reciklažu i iskorištenje ambalažnog otpada.

Odgovornosti javnih komunalnih preduzeća u organizovanju prikupljanja ambalažnog otpada iz domaćinstava nisu jasno definisane.

Ciljevi za reciklažu i iskorištenje koji su definisani propisima o ambalažnom otpadu su niski, a njihovo postizanje ne predstavlja izazov za ovlaštene operatere sistema.

Reciklabilni otpad komercijalnog porijekla i materijali prikupljeni od neformalnog sektora su dovoljni za postizanje važećih ciljeva za reciklažu.

Ovlašteni operateri sistema ambalažnog otpada kanališu već prikupljene materijale i praktično ne doprinose povećanju količine recikliranog otpada.

U takvoj situaciji ne postoji formalna obaveza ili podsticaj za operatere sistema da razviju skuplje sisteme za odvojeno prikupljanje ambalažnog otpada iz domaćinstava.

Zbog toga su naknade za ambalažni otpad koje operateri sistema u BiH plaćaju i 20 puta manje od naknada koje isti operateri plaćaju u zemljama EU. Nisu postignuti ciljevi definisani Federalnom strategijom upravljanja otpadom o odvajanju ambalažnog otpada na izvoru.

Kapaciteti vlasti na entitetskom, kantonalnim i lokalnim nivoima apsolutno nisu dovoljni za sprovođenje odgovarajućeg planiranja i primjene zakonskih zahtjeva. Nedostatak osoblja može biti ozbiljna prepreka za poboljšanje situacije u budućnosti.

Ovi zaključci su dati u izvještaju Svjetske banke 2017.god. u BiH "Analiza sistema produžene odgovornosti proizvođača u Bosni i Hercegovini za ambalažu, ambalažni otpad i EE otpad" gdje su date i preporuke za poboljšanje cijelog sistema upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom.

AKTIVNOSTI I RAD UREDA:

- U periodu između dvije Skupštine predstavnici UPKP FBiH su učestvovali u radu na više projekata finansiranih od međunarodnih organizacija,
- Kontinuirano se radilo na unapređenju i jačanju kvaliteta naših usluga, organizujući redovne sjednice u svakom kantonu gdje se nastojalo da na sjednicama prisustvuju, kako članice iz tog kantona, tako i predstavnici vlasti tj. njihovi osnivači;

- Prikupljeni podaci o cijenama komunalnih usluga u FBiH,
- Zaposlen pripravnik po prijavi na konkurs Federalnog Zavoda za zapošljavanje,
- Imenovana kontakt osoba –Focal point za projekat RCDN i otvoren podračun za projekat RCDN,
- U cilju poboljšanja komunikacije sa našim članicama, pružanja informacija o radu UO i UPKP FBiH, sve aktivnosti redovno dostavljamo putem e-maila ili poštom;
- Na web stranici UPKPFBiH dostupne su sve informacije o učešću na međunarodnim skupovima, konferencijama, informacije o projektima u kojima učestvuje UPKP i koje finansiraju međunarodne organizacije, informacije o svim aktivnostima UPKP i UO, press o održanim sjednicama Upravnog odbora i zaključci sa sjednica, najava događaja, te foto arhiva;
- Provode se stalne aktivnosti kako bi se zadržalo postojeće članstvo i obezbijedio priliv novih članica, te ostvario što veći stepen naplate članarine;
- Organizovana sjednica Upravnog odbora pred Skupštinu.

SKUPŠTINA UPKP FBiH